

การเสริมสร้างวินัย คุณธรรมและจริยธรรม และการป้องกัน การทุจริตให้แก่พนักงาน เจ้าหน้าที่และประชาชน

กฎหมายใหม่

การปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์

การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นไปโดยถูกต้อง และสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ กระทรวงมหาดไทยจึงให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ให้ถือปฏิบัติตามหมวด ๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สำหรับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ ให้ถือปฏิบัติตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕ หากไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงมหาดไทย

๒. กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ให้ถือปฏิบัติตามหมวด ๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยอนุโลม

สำหรับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ให้ถือปฏิบัติตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๔ โดยอนุโลม ในกรณีที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เกินกว่าจำนวนที่กำหนดตามข้อ ๓ และข้อ ๔ ของประกาศกระทรวงการคลังฯ หรือค่าสินไหมทดแทนกรณีอื่นอันพึงมีนอกเหนือจากประกาศดังกล่าว ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงมหาดไทย

ทั้งนี้ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกที่เป็นไปตามประกาศกระทรวงการคลังฯ แล้ว ให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้ยื่นคำขอโดยเร็ว ไม่ต้องรอผลการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดก่อน

๓. สำหรับการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๒๒๑ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา คดีแพ่ง และคดีปกครอง (แนวทางในการดำเนินคดีของราชการส่วนกลางราชการ ส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และแนวทางในการดำเนินคดีในศาลปกครอง กรณีคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีถูกฟ้องคดีในศาลปกครอง) และหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว ๓๑๒ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ เรื่อง แนวทางในการดำเนินคดีของส่วนราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และแนวทางในการดำเนินคดีในศาลปกครอง กรณีคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีถูกฟ้องคดีในศาลปกครอง

ข้อหาหรือคำพิพากษาที่น่าสนใจ

น้ำไหลจาก “รถบรรทุกขยะ” ทำให้รถจักรยานยนต์ล้ม ฟ้องศาลปกครองได้ไหม ?

เหตุเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดี

มูลเหตุของข้อพิพาทคดีนี้เกิดจาก นายพลได้ขับขี่รถจักรยานยนต์โดยมีนางสาวชม้อย (ภรรยา) และบุตรชายนั่งซ้อนท้ายมาด้วย ขณะขับขี่ขึ้นไปบนสะพานกลับรถได้เกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ล้มล้มเพราะมีเศษขยะตกลงและน้ำขยะไหลออกมาจากรถบรรทุกขยะของเทศบาลที่ขับนำหน้าอยู่ นายพลจึงไม่สามารถบังคับรถได้ ทำให้ตนเองและภรรยา รวมทั้งบุตรชายได้รับบาดเจ็บต้องไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล โดยแพทย์วินิจฉัยว่านายพลต้นแขนขวากระดูกแตก และต้องทำการผ่าตัดใส่เหล็ก นายพลและภรรยาจึงไปลงบันทึกประจำวันไว้ที่สถานีตำรวจ หลังจากนั้นประมาณหนึ่งเดือน นายพลก็ได้พบรถบรรทุกขยะของเทศบาลคันดังกล่าวอีก จึงถ่ายวิดีโอและถ่ายรูปเอาไว้เป็นหลักฐาน รวมทั้งแจ้งให้เทศบาลทราบถึงอุบัติเหตุที่เคยเกิดขึ้นกับตนและภรรยา เพื่อขอให้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย แต่เทศบาลได้ปฏิเสธความรับผิดชอบ บุคคลทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้เทศบาล (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้ค่าเสียหาย ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาล ค่าขาดประโยชน์รายได้ ค่าทุพพลภาพ และค่าเสียหายที่ไม่ได้รับเงินโบนัส

ความเป็นธรรม... จากคำพิพากษาศาลปกครอง

ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณา : การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณี ประสบอุบัติเหตุอันเกิดจากน้ำขยะไหลจากรถบรรทุกขยะของเทศบาล อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองหรือไม่ ?

ข้อกฎหมายที่สำคัญ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๓ บัญญัติว่า ในพระราชบัญญัตินี้ “หน่วยงานทางปกครอง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง

มาตรา ๙ บัญญัติว่า ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษา หรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้... (๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔ บัญญัติว่า ในพระราชบัญญัตินี้ “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาและให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

มาตรา ๕๐ บัญญัติว่า ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้... (๓) รักษาความสะอาด ของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เทศบาลเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ถือเป็นหน่วยงานทางปกครองตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และเป็นหน่วยงานของรัฐตามนัยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยการที่เทศบาลมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดทำการเก็บขนมูลฝอยและนำสิ่งปฏิกูลไปกำจัด ถือเป็นกรมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งหน้าที่ดังกล่าว มีลักษณะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป ไม่ใช่การใช้อำนาจตามกฎหมาย

เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวปล่อยให้มือน้ำขยะหรือขยะรั่วไหลหรือหล่นจากรถบรรทุกลงบนพื้นถนนจนทำให้เกิดอุบัติเหตุ ซึ่งหน้าที่ในการที่จะต้องป้องกันมิให้น้ำขยะหรือขยะรั่วไหลจากรถลงบนถนนนั้น มีลักษณะเป็นเพียงหน้าที่ของบุคคลโดยทั่วไปที่ขับรถขนส่งของต่างๆ ในอันที่จะต้องระมัดระวังและป้องกัน มิให้สิ่งของร่วงหล่นอันจะเป็นอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของผู้อื่น ที่ใช้ถนนสัญจรไปมาได้

คดีตามฟ้อง จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ที่บุคคลโดยทั่วไปที่ขับรถขนส่งของต้องปฏิบัติ คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๑๖๒/๒๕๖๓)

หลักกฎหมายปกครองและบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการ

กรณีและผู้เสียหายจะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย อันเกิดจากการ “ปฏิบัติหน้าที่” หรือ “ละเลยล่าช้าต่อหน้าที่” ว่าจะต้องฟ้องคดีต่อศาลใด ระหว่างศาลปกครองกับศาลยุติธรรมนั้น จะต้องพิจารณาก่อนว่าหน้าที่ที่ดำเนินการดังกล่าว เป็นหน้าที่ลักษณะใด หากเป็นหน้าที่ที่ต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย เช่น การออกหรือไม่ออกใบอนุญาตประกอบกิจการตามคำขอ การออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินตามคำขอ เช่นนี้ผู้เสียหายสามารถฟ้องคดีได้ที่ศาลปกครอง แต่หากเป็นกรณีและผู้เสียหายฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดจากการขับรถราชการแล้วเฉี่ยวชนรถของผู้เสียหาย หรือกรณีตามคดี

พิพาทข้างต้น ที่ฟ้องว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยไม่ป้องกันมิให้น้ำขยะรั่วไหลจากระถางบนถนนนั้น หน้าที่ดังกล่าว มีลักษณะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ทั่วๆ ไป ซึ่งไม่ได้ใช้อำนาจกฎหมาย จึงมิใช่คดีพิพาทที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง หากแต่เป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรม

สาระความรู้ต่อการทูลจริต

ชาวแรก ตำรวจบุกรวบตัวนายหลอกหลวงข้าราชการหนุ่มอนาคตน่าจะพุ่งแรง หลังมีผู้เสียหายเข้าแจ้งความว่า นายหลอกหลวงทำอาชีพเสริม ทำตัวเป็นนายหน้าขายที่ดิน อ้างว่า สามารถจัดซื้อที่ดินได้ในราคาถูกกว่าราคาท้องตลาด โดยแสดงเอกสารที่ปลอมแปลงขึ้นมาเอง จนทำให้เหยื่อหลงเชื่อโอนเงินค่าที่ดินกว่า ๑๐ ล้านบาทให้ หลังจากนั้นก็ไม่สามารถติดต่อกับนายหลอกหลวงได้อีก เหยื่อจึงมั่นใจว่าถูกหลอก

ชาวที่สอง ประชาชนรวมตัวเข้าร้องเรียนต่อนายกรัฐมนตรี ว่านางสาวแสนแสนทรวง ข้าราชการสาวแสนธรรมดาได้ร่วมมือกับเพื่อนของนาง ตั้งบริษัทขึ้นมาหลายแห่งลักษณะเครือข่ายใหญ่ ก่อนหลอกชักชวนให้ผู้เสียหายที่เป็นนักลงทุนนำเงินมาร่วมลงทุนหลายรูปแบบ อ้างว่าได้รับผลตอบแทนสูง ช่วงแรกจ่ายเงิน ค่าตอบแทนจริง เพื่อหลอกให้เหยื่อตายใจนำเงินมาลงทุนเพิ่ม จากนั้นเริ่มบ่ายเบี่ยงไม่จ่ายเงินค่าตอบแทน หรือคืนเงินลงทุนให้ผู้เสียหายตามตกลง ก่อนขาดการติดต่อในที่สุด

บางคนอาจคิดว่าเขาทำนอกเวลาราชการ ไม่น่าผิดวินัย หรือบางคนอาจคิดว่าการฉ้อโกงของทั้งสองคน ก็ไม่ได้เกี่ยวข้องกับหน้าที่ราชการที่ตนทำอยู่ ก็ไม่น่าผิดวินัย แต่หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของการเป็นข้าราชการ คือ การรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย ฉะนั้นแล้ว ผู้ที่เป็นข้าราชการหากกระทำผิดฐานฉ้อโกง แม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะไม่ได้เกี่ยวกับหน้าที่ราชการ หรือได้กระทำนอกเวลาราชการ แต่การฉ้อโกงถือเป็นการกระทำที่ประชาชนหรือสังคมรังเกียจ เป็นเหตุให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาขาดความเชื่อถือ เสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ ดังนั้น การกระทำของข้าราชการทั้งสองรายดังกล่าว จึงเข้าข่ายเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มิให้เสื่อมเสีย และหากการกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงานอย่างร้ายแรง ก็จะเข้าข่ายเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ การกระทำผิดฐานฉ้อโกงเป็นคดีอาญา หากมีการดำเนินคดีอาญาแล้ว ต่อมาศาลพิพากษาว่ากระทำผิดจริง และต้องโทษติดคุก หรือรับโทษมากกว่าการจำคุก กรณีเช่นนี้ยังเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานกระทำผิดอาญา จนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าจำคุกอีกด้วย

งานนิติการ

สำนักปลัด

องค์การบริหารส่วนตำบลชัยมงคล